

Ymchwil ac arloesi ym maes iechyd a gofal: dysgu o'r pandemig

Yr Athro Kieran Walshe

Y stori hyd yn hyn: ymchwil a thystiolaeth yn y pandemig

- O'r cychwyn cyntaf - ymdrech ryngwladol enfawr i ddefnyddio ymchwil gyda materion allweddol - rheoli'r pandemig, trin COVID, atal a brechlynnau
- Ymdrech ymchwil yn y DU dan arweiniad Ymchwil ac Arloesedd y DU, a'r Sefydliad Cenedlaethol ar gyfer Ymchwil Iechyd (yn Lloegr, gyda phartneriaid DA)
- Rydym yn wirioneddol yn arwain y byd ym maes ymchwil - therapiwteg, genomeg, brechlynnau ...
- Mil o flodau yn blodeuo - mae UKRI wedi comisiynu 500+ o brosiectau
- Ymateb gan GO Science - astudiaethau craidd cenedlaethol mewn saith maes allweddol gyda'r nod o gael eu cyplysu'n llawer agosach ag anghenion polisi
- Cyfranogiad Llywodraeth Cymru a'r GIG - olrhain yn agos, cymryd rhan a chyfrannu - perfformiad cryf

Yr hanes hyd yn hyn: ymchwil COVID yng Nghymru

- Ymgysylltiad a pherfformiad cryf mewn rhai meysydd - enghreifftiau amlwg fyddai dadansoddeg SAIL/data, a genomeg amrywiol
- Yr heriau o glywed y llais Cymreig/DA ar lefel y DU, ond gwell cydweithredu ar draws HCRW/ NIHR/ CSO/ RDDNI
- Cyfranogiad da mewn rheoli a darparu ymchwil - grŵp UPH, sefydlu/ recriwtio i dreialon, tasglu brechlynnau, ayb.
- Canlyniadau gweddol gymysglyd o gyfranogiad gan gymuned ymchwil Cymru mewn arwain astudiaethau ymchwil ym mhortffolio UKRI - ac mae'n werth myfyrio ar y rhesymau dros hyn
- Proffil o ymchwil iechyd a gofal a'i werth/effaith gyda Llywodraeth Cymru/byrddau GIG/ asiantaethau eraill

Beth rydym ni wedi'i ddysgu? Rhai pwyntiau allweddol

- Mae ymchwil yn bwysicach nag erioed o'r blaen: yn ganolog i bolisi ac ymarfer yn y pandemig
- O ddim tystiolaeth i ormod o dystiolaeth? Heriau o gael y wybodaeth ddiweddaraf am y maes sy'n ehangu'n esbonyddol
- Mae angen i ymchwil symud ar gyflymder y pandemig os yw am fod yn ddefnyddiol - nid yw hen fodelau yn addas at y diben
- Angen cynyddol am synthesis tystiolaeth gyflym a symbylu gwybodaeth
- Angen lleoleiddio a chyd-destunoli ymchwil a thystiolaeth i Gymru - materion a blaenoriaethau unigryw

Canolfan dystiolaeth COVID19 Cymru

- Menter 24 mis gwerth £3m i ddarparu tystiolaeth hyblyg a galluogrwydd ymchwil a all weithio'n agos gyda swyddogion Llywodraeth Cymru ac arweinwyr y GIG yng Nghymru i gael tystiolaeth i wneud penderfyniadau yn effeithiol
- Cyfarwyddwr (Adrian Edwards) a'r tîm craidd, ynghyd â phartneriaid cydweithredu sy'n darparu capasiti a galluogrwydd mewn meysydd allweddol
- Synthesis tystiolaeth, symbylu gwybodaeth ac ymchwil a gwerthuso cyflym
- Materion allweddol
 - Defnyddio ymchwil a thystiolaeth i reoli'r pandemig
 - Effaith y pandemig ar iechyd cymunedau a phobl yng Nghymru
 - Effaith y pandemig ar y systemau darparu iechyd a gofal yng Nghymru

Etifeddiaeth bandemig COVID19: rhai meddyliau

- Mwy o welededd a gwerth yn cael ei roi ar ymchwil iechyd a gofal - ac a yw hynny'n cael ei gynnal ai peidio?
- Aliniad agosach yr agenda ymchwil ag anghenion y GIG a'r system ofal - a yw mewn gwirionedd yn un "a arweinir gan anghenion, gyda gwyddoniaeth wedi'i hychwanegu"?
- Menter/tirwedd ymchwil gyda mwy o reolaeth arni - cydbwyso ymreolaeth yr ymchwilydd, blaenoriaethau cyllidwyr, capasiti cyflenwi a blaenoriaethu angen
- Modelau/dulliau newydd o wneud ymchwil - oes treial y platfform, recriwtio/cyflenwi digidol, defnydd ehangach o ddata arferol, ayb.
- Ailfeddwl am foeseg ymchwil a llywodraethu ymchwil/gwybodaeth a chydbwysedd y risgiau a'r buddion